

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Powiatu Lipskiego na lata 2026-2031

Dokument opracowany przez:

Powiat lipski

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku

Łżecka 6,

27-300 Lipsko

<http://pcprlipsko.samorząd.pl/>

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W LIPSKU

27-300 Lipsko, ul. Łżecka 6 tel./fax 048 3781-011 email:pcpr@powiatlipsko.pl
Regon: 671953393 NIP 811-15-60-172

Przy wsparciu:

Mazowieckie Centrum

Polityki Społecznej

ul. Grzybowska 80/82

00-844 Warszawa

www.mcps.com.pl

**MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ**

Utila Sp. z o.o.

ul. Łotewska 17 lok. 01

03-918 Warszawa

www.utila.pl

Utila”

Lipsko, 2026

**Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego**

**Rzeczpospolita
Polska**

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

Plan powstał w ramach projektu
„Dla Ciebie, dla mnie, dla nas – rozwój usług społecznych na Mazowszu”
prowadzonego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus
Priorytet IV. Spójność społeczna i zdrowie
Działanie 04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego

Wykaz skrótów	4
1. Wstęp	5
2. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i programowych	6
3. Diagnoza	8
3.1. Charakterystyka powiatu lipskiego	8
3.1.1. Struktura społeczna	8
3.1.2. Główne problemy społeczne w gminach powiatu lipskiego	10
3.2. Zasoby powiatu lipskiego	12
3.2.1. Istniejące na terenie powiatu lipskiego zasoby, podmioty i organizacje	12
3.2.2. Usługi świadczone w środowisku	19
3.3. Diagnoza potrzeb wybranych grup docelowych w podziale na obszary wsparcia	21
3.4. Analiza potrzeb	24
3.4.1. Potrzeby w zakresie świadczonych usług i usługi deficytowe	24
3.4.2. Potrzeby podmiotów pomocy społecznej	24
3.4.3. Przyczyny ograniczeń realizacji usług społecznych	25
4. Plan rozwoju usług społecznych	26
4.1. Osoby starsze	27
4.2. Osoby z niepełnosprawnościami	27
4.3. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	28
4.4. Rodzina i dziecko (w tym piecza zastępcza)	29
5. Źródła finansowania działań ujętych w Planie	30
6. Systemy monitorowania i oceny	36
6.1. Wskaźniki rezultatu i produktu	36
6.2. Opis systemu monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników	38
Ocena skuteczności i efektywności planu (ewaluacja)	39
7. Spis elementów graficznych	40

WYKAZ SKRÓTÓW

Skrót	Pełna nazwa
BDL GUS	Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
CAS	Centralna Aplikacja Statystyczna
CUS	Centrum Usług Społecznych
DPS	Dom Pomocy Społecznej
GOPS	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
LPDI	Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych
MCPS	Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej
MGOPS	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
MOS	Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapeutyczny
MOW	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy
MRPiPS	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
NGO	Organizacja pozarządowa
OIK	Ośrodek Interwencji Kryzysowej
OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej
OŚOPiPDiM	Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży
PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
ŚDS	Środowiskowy Dom Samopomocy
UM	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie
UTW	Uniwersytet Trzeciego Wieku
WTZ	Warsztaty Terapii Zajęciowej
ZAZ	Zakłady Aktywności Zawodowej

1. WSTĘP

Niniejszy Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych na lata 2026-2031 stanowi odpowiedź na zmieniające się potrzeby mieszkańców Powiatu, wyzwania społeczno-demograficzne oraz ewolucję podejścia do prowadzenia polityki społecznej.

Przez wiele lat wsparcie z pomocy społecznej kierowane było głównie do osób zagrożonych wykluczeniem i znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Obecnie obserwujemy zmianę w prowadzeniu polityki społecznej i rozszerzanie zakresu jej oddziaływania na wszystkich mieszkańców lokalnych społeczności. Realizacja celów nowej polityki społecznej wymaga integracji działań różnych systemów, takich jak pomoc społeczna, ochrona zdrowia, edukacja czy ekonomia społeczna oraz planowania opartego na diagnozie potrzeb. Kluczowym założeniem Planu jest rozwój usług świadczonych w miejscu zamieszkania jako uzupełnienia dla opieki instytucjonalnej, przy jednoczesnym zachowaniu możliwości wyboru najbardziej odpowiedniej formy wsparcia przez mieszkańców.

Plan odpowiada na zdiagnozowane wyzwania, w szczególności związane ze starzeniem się społeczeństwa oraz rosnącym zapotrzebowaniem na usługi wspierające codzienne funkcjonowanie. Uwzględnia również potrzeby osób z niepełnosprawnościami, osób w kryzysie zdrowia psychicznego oraz dzieci i rodzin (w tym piecza zastępcza).

KONCEPCJA OPRACOWANIA PLANU

Plan został opracowany przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we współpracy z ekspertami zewnętrznymi. Podstawą jego przygotowania była diagnoza lokalnych potrzeb oraz analiza dokumentów strategicznych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym Strategii rozwoju usług społecznych, Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego oraz dokumentów powiatowych.

Dokument składa się z części diagnostycznej i wdrożeniowej. Pierwsza obejmuje analizę sytuacji społecznej, identyfikację problemów oraz inwentaryzację zasobów lokalnych. Druga zawiera kierunki działań w kluczowych obszarach wsparcia, analizę kosztów oraz system monitorowania i oceny realizacji Planu.

W procesie opracowania dokumentu uwzględniono również wnioski z warsztatów diagnostyczno-strategicznych, które odbyły się w dniu 7.10.2025 roku w Starostwie Powiatowym w Lipsku, z udziałem przedstawicieli instytucji pomocy społecznej, jednostek organizacyjnych powiatu, organizacji pozarządowych oraz podmiotów świadczących usługi społeczne. W warsztatach uczestniczyli m.in. przedstawiciele Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku, MGOPS Solec nad Wisłą, GOPS Chotcza, GOPS Ciepiałów, MGOPS Sienno, MGOPS Lipsko, Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego, Domu Pomocy Społecznej w Lipsku, Domów dla Dzieci, Środowiskowych Domów Samopomocy, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Stowarzyszenia Brata Alberta, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Rady Powiatu oraz lokalnych organizacji pozarządowych. Spotkanie to pozwoliło na identyfikację najważniejszych potrzeb oraz kierunków rozwoju usług społecznych w Powiecie Lipskim.

Realizacja Planu ma na celu rozwój dostępnych i zintegrowanych usług środowiskowych, wzmocnienie lokalnego systemu wsparcia, a w konsekwencji poprawę jakości życia mieszkańców Powiatu, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób w kryzysie zdrowia psychicznego oraz rodzin z dziećmi (w tym piecza zastępcza).

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PROGRAMOWYCH

Powiązanie celów strategicznych Powiatu z dokumentami krajowymi i regionalnymi jest istotne dla zapewnienia spójności działań rozwojowych oraz efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów. Umożliwia to lepsze dostosowanie lokalnych inicjatyw do priorytetów krajowych i wojewódzkich, co sprzyja zwiększeniu skuteczności podejmowanych działań oraz ułatwia pozyskiwanie środków zewnętrznych. Poniższa **Tabela 1** przedstawia zestawienie celów Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Powiatu Lipskiego z celami Strategii Rozwoju Usług Społecznych – polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), Regionalnym Planem Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Mazowieckiego na lata 2026-2030 oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lipskim na lata 2021-2030 i Strategii Rozwoju Powiatu Lipskiego na lata 2021-2030.

Ponadto, Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Powiatu Lipskiego na lata 2026-2031 został opracowany zgodnie z Ogólnopolskimi Wytycznymi Tworzenia Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych, co zapewnia jego spójność z krajowymi standardami planowania i realizacji polityki społecznej.

Tabela 1. Powiązanie celów Planu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Dokument	Zgodność
Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 roku)	Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Powiatu Lipskiego na lata 2026–2031 są zgodne z: • Cel strategiczny 1: Zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci • Cel strategiczny 2. Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu • Cel strategiczny 3. Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności • Cel strategiczny 4. Stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego na lata 2026-2030	Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Powiatu Lipskiego na lata 2026–2031 są zgodne z: • Cel: Rozwój usług społecznych oraz deinstytucjonalizacja w obszarze wspierania rodziny i pieczy zastępczej • Cel: Rozwój usług społecznych oraz deinstytucjonalizacja w obszarze wspierania osób starszych • Cel: Rozwój usług społecznych oraz deinstytucjonalizacja w obszarze wspierania osób z niepełnosprawnościami • Cel: Rozwój usług społecznych oraz deinstytucjonalizacja w obszarze wspierania osób z zaburzeniami psychicznymi

Dokument	Zgodność
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lipskim na lata 2021-2030	Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Powiatu Lipskiego na lata 2026–2031 są zgodne z poniższymi celami strategicznymi: 1. Podnoszenie jakości usług w ramach pomocy społecznej; 2. Działania z zakresu pieczy zastępczej; 3. Rozwój usług opiekuńczych i integracyjnych; 4. Zapobieganie problemom społecznym.
Strategia Rozwoju Powiatu Lipskiego do roku 2030	Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Powiatu Lipskiego na lata 2026–2031 są zgodne z priorytetami w obszarze społecznym: • Cel 1: Podnoszenie jakości usług publicznych realizowanych w powiecie • Cel 2: Integracja mieszkańców z różnych gmin Powiatu Lipskiego • Cel 3: Rozwijanie potencjału turystycznego powiatu • Cel 4: Rozwój sektora ekonomii społecznej

3. DIAGNOZA

3.1.CHARAKTERYSTYKA POWIATU LIPSKIEGO

Powiat lipski znajduje się w południowo-wschodniej części województwa mazowieckiego ([Mapa 1](#)). Sąsiaduje on:

- od zachodu z powiatem radomskim,
- od północy z powiatem zwoleńskim,
- od wschodu z powiatem opolskim (woj. lubelskie),
- od południowego zachodu z powiatami starachowickim i ostrowieckim (woj. świętokrzyskie),
- od południowego wschodu z powiatem opatowskim (również woj. świętokrzyskie).

Siedzibą powiatu jest Lipsko – jedyne miasto na tym obszarze. Powiat obejmuje teren o powierzchni 740,71 km² i składa się z sześciu gmin: Lipsko, Chotcza, Ciepiałów, Rzecznów, Sienno oraz Solec nad Wisłą.

Mapa 1. Obszar powiatu lipskiego

Źródło: Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Lipsku

3.1.1. STRUKTURA SPOŁECZNA

W latach 2022-2024 liczba mieszkańców powiatu lipskiego systematycznie spadała. W 2022 roku populacja wynosiła 31 839 osób, w 2023 roku 31 561 osób, a w 2024 roku 31 251 osób. Oznacza to spadek o 588 osób w ciągu dwóch lat, czyli o **-1,85%**. Liczba mężczyzn zmniejszyła się z 15 774 w 2022 roku do 15 467 w 2024 roku (spadek o 307 osób, czyli **-1,95%**). W przypadku kobiet liczba

mieszkańców spadła z 16 065 do 15 784 (o 281 osób, czyli **-1,75%**). Szczegółowe dane dotyczące liczby ludności w latach 2022-2024 przedstawia **Tabela 2**.

Tabela 2. Liczba ludności w podziale na płeć w latach 2022-2024

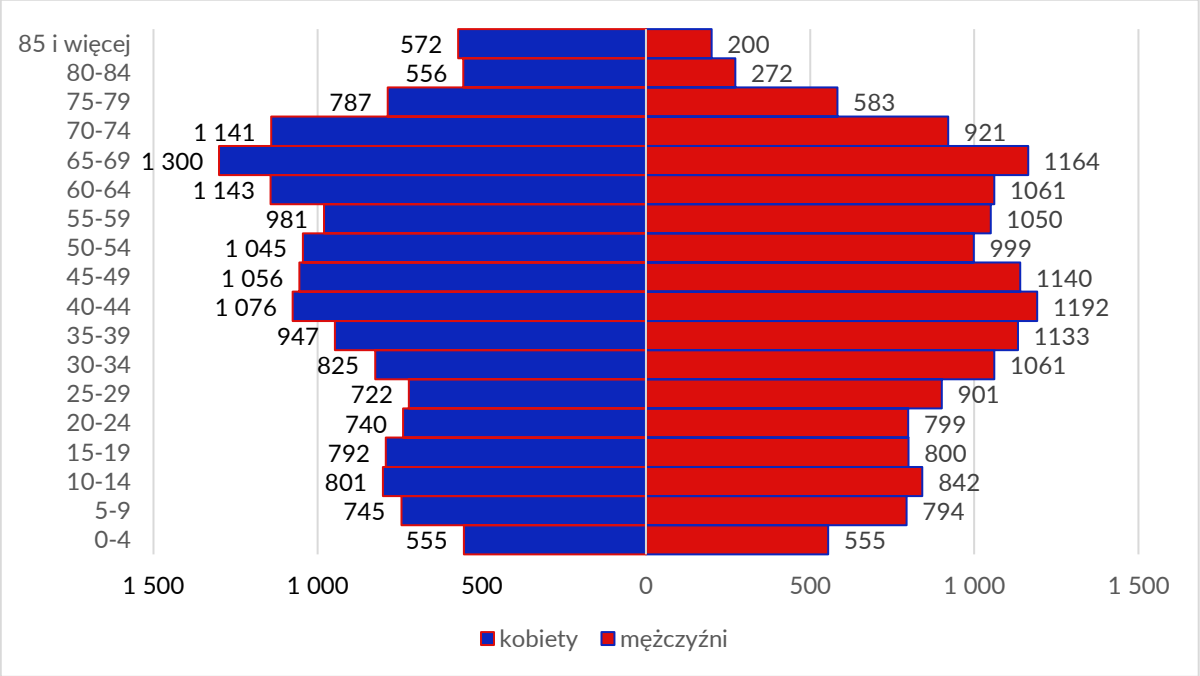
Liczba ludności ogółem			Mężczyźni			Kobiety		
2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
31 839	31 561	31 251	15 774	15 625	15 467	16 065	15936	15 784

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Piramida wieku i płci powiatu lipskiego pokazuje, że najliczniej występującymi grupami wiekowymi są grupy mieszkańców w wieku 69 lat (2 464 osoby) oraz 40–44 lata (2 268 osób). Oznacza to, że struktura demograficzna ma dwa wyraźne „wypiętrzenia”: jedno wśród osób w średnim wieku, a drugie wśród osób starszych.

Najmniej liczne grupy to osoby w wieku 80–84 lata (828 osób) oraz mieszkańcy mający 85 lat i więcej (772 osoby). W zakresie różnic płci widać, że kobiety zaczynają przeważać liczebnie od 50. roku życia. Wyjątek stanowi grupa 55–59 lat, gdzie proporcje układają się inaczej – mężczyzn jest tam relatywnie więcej. Rozkład liczby mieszkańców powiatu lipskiego w podziale na wiek i płeć przedstawia poniższy **Wykres 1**.

Wykres 1. Piramida wieku i płci w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wzrósł z 35,2 w 2022 roku do 38,5 w 2024 roku, co oznacza wzrost o 9,38%. Z kolei saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców było ujemne i pogarszało się z roku na rok: w 2022 roku wynosiło -2, w 2023 roku -3,6, a w 2024 roku -3,9 (**Tabela 3**).

Tabela 3. Inne wskaźniki demograficzne

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi ¹			Saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców ²		
2022	2023	2024	2022	2023	2024
35,2	36,7	38,5	-2	-3,6	-3,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

¹ Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na każde 100 osób w wieku produkcyjnym.

² Migracje na pobyt stały poza jednostkę w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców.

Struktura wykształcenia mieszkańców powiatu lipskiego pokazuje zróżnicowany poziom edukacji. Największą grupę stanowią osoby z wykształceniem średnim i policealnym – jest ich 30,01% ogółu mieszkańców. Drugą co do wielkości grupą są osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub branżowym, które stanowią 22,25%. Na trzecim miejscu plasują się osoby z wykształceniem wyższym – 15,42% mieszkańców.

Znaczny odsetek ludności posiada także wykształcenie podstawowe, które obejmuje 14,50% mieszkańców. Niewielkie grupy to osoby z wykształceniem gimnazjalnym (2,33%) oraz z wykształceniem podstawowym nieukończonym (2,86%).

Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu lipskiego według Narodowego Spisu Powszechnego przedstawia poniższa **Tabela 4**.

Tabela 4. Poziom wykształcenia

Wykształcenie	Liczba osób	Procent ogólnej liczby mieszkańców
Wyższe	4 949	15,42%
Średnie i policealne	9 629	30,01%
Zasadnicze zawodowe/ branżowe	7 141	22,25%
Gimnazjalne	747	2,33%
Podstawowe	4 653	14,50%
Podstawowe nieukończone	917	2,86%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2021

Jeśli chodzi o rynek pracy, liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych zmniejszyła się z 1 462 osób w 2022 roku do 1 410 w 2024 roku, co oznacza spadek o 52 osoby (3,56%). Jednocześnie stopa bezrobocia rejestrowanego utrzymywała się na zbliżonym poziomie – wynosiła 12,5% w latach 2022–2023 i nieznacznie wzrosła do 12,9% w 2024 roku. W strukturze zarejestrowanych bezrobotnych przeważały kobiety, których udział zwiększył się z 53,5% w 2022 roku do 56,3% w 2024 roku. Udział mężczyzn w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się natomiast z 46,5% do 43,7%. Szczegółowe dane przedstawiono w **Tabela** .

Tabela 5. Poziom bezrobocia w latach 2022-2024

Bezrobocie rejestrowane	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych			Stopa bezrobocia [%] oraz udział kobiet i mężczyzn wśród bezrobotnych [%]		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ogółem	1 462	1 427	1 410	12,5	12,5	12,9
Mężczyźni	782	785	794	46,5	45	43,7
Kobiety	680	642	616	53,5	55	56,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP

3.1.2. GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE W GMINACH POWIATU LIPSKIEGO

W latach 2022-2024 pomoc społeczna w gminach powiatu lipskiego była przyznawana z różnych przyczyn, przy czym dominowały problemy o charakterze ekonomicznym i zdrowotnym (**Tabela 6**). Najczęściej występującym powodem korzystania z pomocy było ubóstwo, choć jego skala systematycznie malała. Liczba osób objętych wsparciem z tego tytułu spadła z 824 w 2022 r. (2,59% ogółu mieszkańców), do 765 w 2023 r. (2,42%), a następnie do 683 w 2024 r. (2,19%).

Istotnym powodem udzielania pomocy była również potrzeba ochrony macierzyństwa, która w całym analizowanym okresie utrzymywała się na zbliżonym poziomie. W 2022 r. wsparciem objęto 490 osób (1,54%), w 2023 r. – 491 osób (1,56%), a w 2024 r. – 480 osób (1,54%). Zdecydowaną większość tej grupy stanowiły rodziny wielodzietne, których liczba nieznacznie zmniejszyła się w 2024 r.

Bezrobocie w analizowanym okresie utrzymywało się na relatywnie stałym poziomie. W 2022 r. pomoc z tego tytułu otrzymało 737 osób (2,31%), w 2023 r. – 749 osób (2,37%), natomiast w 2024 r. – 726 osób (2,32%). Znaczący udział w strukturze przyczyn przyznawania pomocy miały także niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba. W przypadku niepełnosprawności odnotowano niewielkie wahania liczby osób korzystających z pomocy, natomiast wsparcie z tytułu

długotrwałej choroby utrzymywało się na stabilnym poziomie, z lekkim wzrostem w 2024 r. do 543 osób (1,74%).

Nastąpił wzrost liczby osób korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W 2022 r. było to 204 osoby (0,64%), w 2023 r. – 244 osoby (0,77%), a w 2024 r. już 282 osoby (0,90%). W tej grupie zauważalny był wzrost liczby rodzin niepełnych, szczególnie w 2024 r.

Pozostałe przyczyny przyznawania pomocy społecznej, takie jak przemoc domowa, alkoholizm, zdarzenia losowe, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego czy sytuacje kryzysowe, występowały na stosunkowo mniejszą skalę i dotyczyły niewielkiego odsetka mieszkańców. Odnotowuje się stopniowy wzrost liczby osób objętych pomocą z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

Zjawiska takie jak bezdomność, narkomania, klęski żywiołowe czy trudności integracyjne uchodźców miały charakter marginalny i w niewielkim stopniu wpływały na ogólną skalę korzystania z pomocy społecznej w powiecie lipskim.

Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminach powiatu lipskiego latach 2022-2024

Powód	Liczba osób w rodzinach			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ubóstwo	824	765	683	2,59%	2,42%	2,19%
Bezdomność	2	4	8	0,01%	0,01%	0,03%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	490	491	480	1,54%	1,56%	1,54%
- w tym wielodzietność	474	480	463	1,49%	1,52%	1,48%
Bezrobocie	737	749	726	2,31%	2,37%	2,32%
Niepełnosprawność	500	465	487	1,57%	1,47%	1,56%
Długotrwała lub ciężka choroba	539	531	543	1,69%	1,68%	1,74%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	204	244	282	0,64%	0,77%	0,90%
- w tym rodziny niepełne	83	71	98	0,26%	0,22%	0,31%
- w tym rodziny wielodzietne	95	93	87	0,30%	0,29%	0,28%
Przemoc domowa	5	3	3	0,02%	0,01%	0,01%
Alkoholizm	79	64	56	0,25%	0,20%	0,18%
Narkomania	0	1	0	0,00%	0,00%	0,00%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5	8	15	0,02%	0,03%	0,05%
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	0	5	0	0,00%	0,02%	0,00%
Zdarzenie losowe	11	20	19	0,03%	0,06%	0,06%
Sytuacja kryzysowa	5	3	0	0,02%	0,01%	0,00%
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	1	1	1	0,00%	0,00%	0,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03 oraz BDL GUS

W latach 2022-2024 liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej utrzymywała się na niskim poziomie, wykazując tendencję spadkową w 2024 roku. Najczęściej przyznawane były świadczenia pieniężne w ramach zadań własnych Powiatu. Świadczenia niepieniężne występowały jedynie w 2022 roku, natomiast w analizowanym okresie nie realizowano świadczeń w ramach zadań zleconych. Pomoc w formie pracy socjalnej była kierowana do niewielkiej liczby rodzin i również uległa zmniejszeniu w 2024 roku. Dane przedstawia [Tabela 7](#).

Tabela 7. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych w ramach Ustawy o pomocy społecznej (usamodzielniający się wychowankowie z MOW i MOS) w latach 2022-2024

Rodzaj świadczeń	Liczba osób			Liczba rodzin		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Świadczenia pieniężne	2	2	1	2	2	1

Rodzaj świadczeń	Liczba osób			Liczba rodzin		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Świadczenia niepieniężne	1	0	0	1	0	0
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	0	0	0	0	0	0
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	2	2	1	2	2	1
Pomoc udzielana w ramach pracy socjalnej	2	2	1	2	2	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRiPS-03

3.2.ZASOBY POWIATU LIPSKIEGO

3.2.1 ISTNIEJĄCE NA TERENIE POWIATU LIPSKIEGO ZASOBY, PODMIOTY I ORGANIZACJE

Na podstawie analizy sprawozdań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za lata 2022-2024 stwierdza się, że PCPR realizuje szeroki zakres usług skierowanych do rodzin i dzieci, osób z niepełnosprawnościami oraz osób wymagających wsparcia środowiskowego (**Tabela 8**). Do kluczowych obszarów działań należą organizacja rodzinnej pieczy zastępczej, specjalistyczne poradnictwo, interwencja kryzysowa, rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami, likwidacja barier funkcjonalnych oraz realizacja programów finansowanych ze środków PFRON i programów zewnętrznych. PCPR współpracuje z instytucjami realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej, kierując osoby wymagające wsparcia do odpowiednich placówek, w tym Środowiskowych Domów Samopomocy oraz wspiera funkcjonowanie ŚDS, Centrów Opiekuńczo-Mieszkalnych i Domów Pomocy Społecznej.

Na terenie Powiatu aktywnie działają instytucje kultury, rada seniorów, grupy nieformalne i organizacje pozarządowe, które wspierają aktywność lokalnego uzupełniają lokalny rynek usług społecznych o własne zasoby lokalowe, kadrowe i oferty działań aktywizujących i wspierających osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, starsze i z niepełnosprawnościami. Katalogi usług społecznych oferowanych przez te podmioty są zróżnicowane i odpowiadają na różne potrzeby społeczne grup docelowych w tym osób starszych, niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W tym obszarze na terenie powiatu warto wyróżnić aktywnie działającą Fundację Leopolda i Marii, będącą organem prowadzącym dla Domu Seniora w Kijance zorganizowanego na 19 miejsc pobytu całodobowego, oraz dla Dziennego Domu Pobytu przy Domu seniora w Kijance zorganizowanego dla 20 osób na pobyt dzienny. Fundacja realizuje również usługi "opieki wytchnieniowej w formie pobytu całodobowego, usługi asystencji osobistej oraz usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osób korzystających.

SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ

Na terenie powiatu funkcjonuje kilka jednostek organizacyjnych realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej, wsparcia rodziny oraz osób z niepełnosprawnościami (**Tabela 9**). Podmioty te zlokalizowane są zarówno na terenie miasta Lipska, jak i na obszarach wiejskich powiatu. W analizowanym okresie 2022-2024 działalność prowadziły m.in. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku, Dom Pomocy Społecznej w Lipsku, placówki opiekuńczo-wychowawcze Dom dla Dzieci Nr 1, Nr 2, Nr 3, Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Lipsku oraz Powiatowe Środowiskowe Domy Samopomocy.

Dom Pomocy Społecznej w Lipsku dysponował stałą liczbą 105 miejsc w każdym z analizowanych lat. Liczba mieszkańców korzystających z usług placówki była zbliżona do liczby miejsc i wykazywała niewielką tendencję wzrostową – z 106 osób w 2022 r. do 111 osób w 2024 r., co wskazuje na utrzymujące się wysokie wykorzystanie dostępnych miejsc.

Od 1 września 2024 r. Powiatowy Zespół Placówek Pomocy Dziecku i Rodzinie w Siennie został przekształcony i przeniesiony do Lipska jako Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom dla Dzieci Nr 1”, a jednocześnie utworzono Placówki „Dom dla Dzieci” Nr 2 i Nr 3.

Istotną rolę w systemie wsparcia osób z niepełnosprawnościami pełni Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Lipsku, dysponujące 20 miejscami. W analizowanym okresie liczba osób korzystających z tej formy wsparcia wynosiła odpowiednio 25 osób w 2022 r., 32 osoby w 2023 r. oraz 28 osób w 2024 r. Placówka zapewnia wsparcie w formie pobytu całodobowego.

W systemie wsparcia dziennego funkcjonują dwa Powiatowe Środowiskowe Domy Samopomocy, w których liczba miejsc wynosiła 57 w 2022 r. oraz 60 w latach 2023–2024. Liczba uczestników korzystających z usług placówki wynosiła odpowiednio 66, 67 i 65 osób, co wskazuje na duże zapotrzebowanie na tego typu wsparcie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku realizuje również zadania z zakresu poradnictwa specjalistycznego. W analizowanym okresie z tej formy pomocy skorzystało 137 osób w 2022 r., 88 w 2023 roku oraz 110 w 2024 roku. Wsparcie to ma charakter krótkoterminowy i obejmuje m.in. pomoc psychologiczną, prawną oraz socjalną.

Część jednostek funkcjonowała w strukturze powiatowego systemu wsparcia do 2024 r., m.in. Powiatowy Zespół Placówek Pomocy Dziecku i Rodzinie w Siennie. Placówka ta zlokalizowana była na obszarze wiejskim powiatu i stanowiła element systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

PERSONEL

Analiza danych dotyczących personelu w wybranych jednostkach organizacyjnych powiatu lipskiego w latach 2022–2024 wskazuje na stabilizację zatrudnienia w większości podmiotów, przy jednoczesnym wdrażaniu istotnych zmian organizacyjnych w obszarze pieczy zastępczej. Jednocześnie w części jednostek, w szczególności w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, występują braki kadrowe. Wielość zadań ustawowych oraz realizowanych działań nałożonych na PCPR powoduje niekiedy przeciążenie pracowników obowiązkami, co przy niewielkiej obsadzie kadrowej stanowi wyzwanie dla sprawnej realizacji zadań. Szczegółowe dane przedstawia [Tabela 10](#).

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W LIPSKU

W okresie sprawozdawczym liczba pracowników PCPR biorących udział w systematycznym doszkaltaniu i szkoleniach wynosiła 11 osób w 2022 roku oraz 10 osób w 2023, spadając do 9 osób w roku 2024. Liczba etatów w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy uległa stopniowej redukcji z 10,5 etatu w 2022 roku do 8,5 etatu w 2024 roku, co wynika z optymalizacji procesów administracyjnych przy jednoczesnym utrzymaniu szerokiego zakresu poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego i socjalnego).

DOM POMOCY SPOŁECZNEJ W LIPSKU

Jednostka wykazuje najwyższą stabilność zatrudnienia, oscylującą wokół 76–77 osób (ok. 75 etatów). Kadra zapewnia całodobową opiekę dla 105 mieszkańców – dorosłych osób niepełnosprawnych intelektualnie. Stabilny poziom zatrudnienia jest niezbędny do utrzymania standardów opiekuńczo-terapeutycznych wymaganych ustawą o pomocy społecznej.

PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE

Rok 2024 był przełomowy dla struktury pieczy zastępczej w powiecie. W wyniku przekształcenia Powiatowego Zespołu Placówek Pomocy Dziecku i Rodzinie w Siennie utworzono trzy odrębne jednostki: „Dom dla Dzieci Nr 1”, „Nr 2” oraz „Nr 3” w Lipsku.

- Placówki te posiadają wspólną obsługę administracyjną, finansową i specjalistyczną.

- łączna liczba personelu pedagogicznego i administracyjnego raportowana dla tych jednostek wynosi 27 osób i 27 etatów (17 etatów w „Nr 1” i po 5 etatów na każdą z nowo powstałych jednostek).

POWIATOWE ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY

Na terenie powiatu funkcjonują dwa Środowiskowe Domy Samopomocy, w których łączna ilość miejsc wynosi 57. Poziom zatrudnienia utrzymuje się na stałym poziomie ok. 20 osób, zabezpieczając potrzeby ponad 60 uczestników z zaburzeniami psychicznymi. Szczegółowe dane zostały podane w tabelach poniżej.

CENTRUM OPIEKUŃCZO-MIESZKALNE W LIPSKU

Jednostka rozpoczęła działalność operacyjną 1 września 2022 roku. Choć raporty wymieniają Centrum jako podmiot realizujący zadania pomocy społecznej, szczegółowe dane o personelu w jednostce nie były wykazywane w ramach sprawozdawczości resortowej przekazywanej przez PCPR w systemach CAS. Sytuacja uległa zmianie od 2025 roku.

Tabela 8. Usługi realizowane przez PCPR

Obszar usług	Rodzaj usług / działań	Opis realizacji	Lata
Pomoc społeczna	Specjalistyczne poradnictwo	Poradnictwo psychologiczne, prawne i socjalne, świadczone w siedzibie PCPR, telefonicznie.	2022-2024
	Interwencja kryzysowa	Zabezpieczenie miejsc w domach dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży, działania interwencyjne w ośrodkach wsparcia i OIK.	2022-2024
	Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach	Informacje bezpośrednie, telefoniczne, BIP, tablice ogłoszeń.	2022-2024
	Środowiskowe Domy Samopomocy (PŚDS)	Kierowanie, decyzje administracyjne, wywiady środowiskowe, wsparcie uczestników i pracowników, szkolenia i doradztwo metodyczne.	2022-2024
	Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne		2024
	DPS		2022-2024
	Usamodzielniający się wychowankowie MOS, MOW	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie i kontynuację nauki, decyzje administracyjne. Wsparcie wychowanków.	2022-2024
Wsparcie rodzin i dzieci	Pieczą zastępczą	Organizacja i koordynacja rodzinnej pieczy zastępczej, wsparcie rodzin zastępczych i dzieci, kierowanie do instytucjonalnej pieczy zastępczej.	2022-2024
	Usamodzielnienia wychowanków	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie i kontynuację nauki, decyzje administracyjne. Wsparcie wychowanków.	2022-2024
Wsparcie osób z niepełnosprawnościami	Rehabilitacja społeczna	Turnusy rehabilitacyjne, sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze.	2022-2024
	Likwidacja barier	Bariery architektoniczne, techniczne i w komunikowaniu się.	2022-2024
	Usługi tłumacza PJM	Tłumacz języka migowego / tłumacz-przewodnik.	2022-2024
	Sport, kultura, rekreacja	Dofinansowanie aktywności osób z niepełnosprawnościami.	2022-2024
Programy zewnętrzne, w tym PFRON	Program „Aktywny samorząd”	Dofinansowania dla osób z niepełnosprawnościami.	2022-2024
	Asystent osobisty ON	Wsparcie w codziennym funkcjonowaniu.	2022
	Opieka wytchnieniowa	Czasowe odciążenie opiekunów.	2022
	Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne	Usługi pobytowe i opiekuńcze.	2022-2024
	„Zajęcia klubowe w WTZ”	Rehabilitacja społeczno-zawodowa.	2022
	Programy ośłonowe	Programy rządowe i projekty społeczne/unijne.	2022-2024
Planowanie i koordynacja	Strategia rozwiązywania problemów społecznych	Koordynacja i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych.	2022-2024
	Sprawozdawczość i monitoring	CAS, raportowanie do administracji rządowej.	2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

Tabela 9. Podstawowe informacje o podmiotach (lokalizacja, liczba miejsc, użytkowanie) dla lat 2022-2024

Podmiot ³	Lokalizacja (miasto/wieś)	Liczba miejsc			Liczba osób korzystających			Średni okres pobytu w instytucji		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku	Miasto	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.
Dom Pomocy Społecznej w Lipsku	Miasto	105	105	105	106	109	111	całodobowo	całodobowo	całodobowo
Powiatowy Zespół Placówek Pomocy Dziecku i Rodzinie w Siennie (do 2024)	Wieś	44	44	Nd.	56	50	nd	całodobowo	całodobowo	całodobowo
Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze „Dom dla Dzieci” Nr 1-3 w Lipsku (od 01.09.2024 r.)	Miasto	nd.	nd.	42	nd.	nd.	49	całodobowo	całodobowo	całodobowo
Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Lipsku	Miasto	20	20	20	25	32	28	całodobowo	całodobowo	całodobowo
Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Lipsku	Miasto	57	60	60	66	67	65	dzienny	dzienny	dzienny
Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Łaziskach	Wieś									
Poradnictwo Specjalistyczne w strukturze PCPR	Miasto	Wg potrzeb	Wg potrzeb	Wg potrzeb	137	88	110	nd.	nd.	nd.

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRiPS-06

³ Od 1 września 2024 r. Powiatowy Zespół Placówek Pomocy Dziecku i Rodzinie w Siennie został przekształcony i przeniesiony do Lipska jako Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom dla Dzieci Nr 1”. Jednocześnie utworzono Placówki „Dom dla Dzieci” Nr 2 i Nr 3.

Tabela 10. Informacje o personalu w podmiotach dla lat 2022-2024

Podmiot	Liczba personelu			Liczba personelu w przeliczeniu na etaty		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku	11	10	9	10,5	9,5	8,5
Dom Pomocy Społecznej w Lipsku	77	76	77	75,25	74,25	74,75
Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze „Dom dla Dzieci” Nr 1-3 w Lipsku (od 01.09.2024 r.)	nd.	nd.	27	nd.	nd.	27,00
Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Lipsku	16	15	14	14,90	14,00	13,30
Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Lipsku oraz Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Łaziskach	19	20	19	17,13	17,63	16,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRiPS-05, MRiPS-06

Tabela 11. Informacje organizacyjne dotyczące podmiotów dla lat 2022-2024

Podmiot	Jednostka prowadząca			Sposób kierowania	Koszty utrzymania [PLN]		
	2022	2023	2024		2022	2023	2024
Dom Pomocy Społecznej w Lipsku	Powiat	Powiat	Powiat	Decyzja	6 332 438	7 503 152	8 784 180
Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze „Dom dla Dzieci” Nr 1-3 w Lipsku (od 01.09.2024)	nd.	nd.	Powiat	Skierowanie	2 784 979	3 550 322	4 018 110
Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Lipsku	Powiat	Powiat	Powiat	Decyzja	387 564	316 816	1 646 233
Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Lipsku	Powiat	Powiat	Powiat	Decyzja	1 850 416	1 691 839	1 912 140
Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Łaziskach				Decyzja			

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów i danych własnych MRiPS-05, MRiPS-06

Tabela 12 przedstawia zakres realizacji programów „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” oraz „Opieka wytchnieniowa” w latach 2022-2024. Dane wskazują na systematyczny wzrost liczby uczestników programu asystencji osobistej oraz zwiększenie nakładów finansowych na jego realizację. Program opieki wytchnieniowej zapewniał wsparcie w formie pobytu dziennego i całodobowego, odpowiadając na bieżące potrzeby rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami.

Tabela 12. Realizacja programów „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” oraz „Opieka wytchnieniowa” w latach 2022-2024

Program / zakres	2022	2023	2024
Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością			
Liczba uczestników	29	38	50
w tym: znaczny stopień	22	28	35*
w tym: umiarkowany stopień	4	6	9
w tym: dzieci do 16 r.ż.	3	4	6
Środki finansowe (zł)	735 042,31	811 789,17	1 200 011,26
Opieka wytchnieniowa – razem			
Pobyt dzienny	23	25	34
Pobyt całodobowy	28	29	11
Łączna liczba uczestników	51	54	45
Środki finansowe (zł)	443 332,80	469 900,94	482 369,22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

Tabela 13 przedstawia informacje dotyczące funkcjonowania Warsztatów Terapii Zajęciowej w Siennie i Lipsku w latach 2022-2024. W WTZ w Siennie liczba uczestników w całym analizowanym okresie pozostawała na stałym poziomie 43 osób, natomiast budżet ogólny wzrósł z 1 237 253 zł w 2022 r., przez 1 409 253 zł w 2023 r., do 1 609 920 zł w 2024 r. W WTZ w Lipsku liczba uczestników również nie ulegała zmianom i wynosiła po 30 osób rocznie, przy jednoczesnym wzroście budżetu z 867 700 zł w 2022 r. do 987 700 zł w 2023 r. oraz 1 127 700 zł w 2024 r.

Tabela 13. Informacje o WTZ z lat 2022-2024

Jednostka	2022	2023	2024
WTZ Sienna			
Liczba uczestników	43	43	43
Budżet ogólny	1 237 253 zł	1 409 253 zł	1 609 920 zł
WTZ Lipsko			
Liczba uczestników	30	30	30
Budżet ogólny	867 700 zł	987 700 zł	1 127 700 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów PCPR

W latach 2022-2024 realizowano działania z zakresu poradnictwa specjalistycznego, pomocy instytucjonalnej oraz wsparcia osób usamodzielnianych. Dane wskazują na utrzymanie porównywalnego poziomu realizacji usług w kolejnych latach, w szczególności w obszarze funkcjonowania domów pomocy społecznej oraz środowiskowych domów samopomocy. Stosunkowo niewielkie zmiany liczby udzielanych porad wynikały z bieżących potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców. System wsparcia

funkcjonował w sposób ciągły, zapewniając dostępność podstawowych form pomocy. Szczegółowe dane przedstawia [Tabela 14](#).

Tabela 14. Realizacja wybranych usług i działań w latach 2022-2024

Działanie / zakres	2022	2023	2024
Poradnictwo – razem	137	88	110
Poradnictwo psychologiczne	117	77	107
Poradnictwo prawne	7	3	2
Poradnictwo socjalne	13	8	1
DPS – liczba miejsc	105	105	105
DPS – decyzje odpłatność	41	40	40
ŚDS – liczba miejsc	57	60	60
ŚDS – decyzje	24	30	22
Usamodzielnienia	2	2	2
Pomoc na zagospodarowanie (zł)	1837	0	0
Pomoc na kontynuowanie nauki (zł)	13226	11022	2002

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów PCPR

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lipsku oraz Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej, działający przy Szpitalu w Lipsku realizowały zadania z zakresu wsparcia psychologicznego i psychoterapeutycznego dzieci, młodzieży oraz ich rodzin. Działania placówki koncentrowały się na diagnozie, terapii oraz profilaktyce problemów zdrowia psychicznego, przy jednoczesnej współpracy z instytucjami systemu pomocy społecznej i oświaty. Opis realizowanych działań zawiera [Tabela 15](#).

Tabela 15. Działania Ośrodka Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży (Szpital w Lipsku) / Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej

Zakres działań	Opis realizowanych działań
Pomoc psychologiczna	Udzielanie wsparcia psychologicznego dzieciom i młodzieży z zaburzeniami emocjonalnymi, trudnościami adaptacyjnymi oraz problemami wynikającymi z sytuacji rodzinnej i szkolnej.
Psychoterapia	Prowadzenie psychoterapii indywidualnej oraz terapii rodzinnej, dostosowanej do wieku i potrzeb pacjentów.
Diagnoza psychologiczna	Diagnostowanie trudności rozwojowych, emocjonalnych i behawioralnych dzieci i młodzieży.
Wsparcie rodzin	Udzielanie porad i konsultacji rodzicom oraz opiekunom dzieci objętych wsparciem.
Profilaktyka zdrowia psychicznego	Działania ukierunkowane na zapobieganie pogłębianiu się problemów psychicznych u dzieci i młodzieży.
Współpraca instytucjonalna	Współpraca z PCPR, szkołami, placówkami oświatowymi, ochroną zdrowia oraz innymi instytucjami wspierającymi rodzinę.

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów PCPR

3.2.2. USŁUGI ŚWIADCZONE W ŚRODOWISKU

W powiecie lipskim działania środowiskowe realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku obejmują wsparcie skierowane do osób z niepełnosprawnościami, ich rodzin i opiekunów, a także osób i rodzin wymagających pomocy psychologicznej, prawnej oraz socjalnej. Usługi te mają na celu umożliwienie beneficjentom funkcjonowania w środowisku lokalnym oraz ograniczenie konieczności korzystania z całodobowych form opieki instytucjonalnej.

W ramach działań środowiskowych realizowane było poradnictwo specjalistyczne, obejmujące poradnictwo psychologiczne, prawne oraz socjalne. Z tej formy wsparcia skorzystało 137 osób w 2022 r. oraz odpowiednio 88 i 110 osób w latach 2023 i 2024. Poradnictwo stanowiło istotny element systemu wsparcia, odpowiadając na bieżące potrzeby mieszkańców powiatu w zakresie pomocy emocjonalnej, prawnej oraz socjalnej.

Istotnym elementem usług środowiskowych był program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”, realizowany corocznie na podstawie środków zewnętrznych. W 2022 r. wsparciem objęto 29 osób z niepełnosprawnościami, w 2023 r. – 38 osób, natomiast w 2024 r. – 50 osób. Program skierowany był zarówno do osób dorosłych z orzeczoną znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, jak i do dzieci do 16. roku życia, umożliwiając im bardziej samodzielne funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

Równolegle realizowany był program „Opieka wytchnieniowa”, którego celem było wsparcie członków rodzin oraz opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami. W 2022 r. z tej formy pomocy skorzystało łącznie 51 osób, w 2023 r. – 54 osoby, natomiast w 2024 r. – 45 osób. Usługi świadczone były zarówno w formie pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, jak i w formie pobytu całodobowego w placówkach zapewniających czasowe odciążenie opiekunów (wyjazdowo).

Usługi środowiskowe realizowane przez PCPR w Lipsku stanowiły istotny element lokalnego systemu pomocy społecznej, odpowiadając na zróżnicowane potrzeby mieszkańców powiatu oraz wspierając osoby wymagające pomocy w codziennym funkcjonowaniu w ich naturalnym środowisku zamieszkania. Zakres realizowanych usług środowiskowych w latach 2022-2024 przedstawia poniższa **Tabela 16**

Tabela 16. Usługi świadczone w środowisku w powiecie lipskim w latach 2022-2024 (liczba osób korzystających)

Rodzaj usługi / działania	2022	2023	2024	Realizator	Grupa docelowa
Poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, prawne, socjalne)	137	88	110	PCPR	osoby i rodziny
Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	bd.	bd.	bd.	OPS	osoby niesamodzielne
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	bd.	bd.	bd.	OPS	osoby z zaburzeniami psychicznymi
Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	29	38	50	PCPR	osoby z niepełnosprawnościami
Opieka wytchnieniowa – razem	51	54	45	PCPR	opiekunowie osób z niepełnosprawnościami
– pobyt dzienny	23	25	34	PCPR	opiekunowie
– pobyt całodobowy	28	29	11	PCPR	opiekunowie
Wsparcie środowiskowe dla osób z niepełnosprawnościami	bd.	bd.	bd.	PCPR	osoby z niepełnosprawnościami
Działania wspierające rodziny i opiekunów	bd.	bd.	bd.	PCPR	rodziny, opiekunowie
Praca socjalna w środowisku zamieszkania	2	2	2	PCPR	Młodzież usamodzielniana

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów PCPR i OPS

3.3. DIAGNOZA POTRZEB WYBRANYCH GRUP DOCELOWYCH W PODZIALE NA OBSZARY WSPARCIA

Diagnoza potrzeb mieszkańców powiatu lipskiego została opracowana w oparciu o warsztaty diagnostyczno-strategiczne z udziałem przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, instytucji rynku pracy, oświaty, ochrony zdrowia oraz organizacji działających na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Analiza objęła cztery kluczowe obszary wsparcia, zgodne z kierunkami deinstytucjonalizacji usług społecznych:

1. Osoby starsze,
2. Osoby z niepełnosprawnościami,
3. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego,
4. Rodzina i dziecko (w tym piecza zastępcza).

Wnioski z warsztatów stanowią podstawę do projektowania działań środowiskowych, wzmacniania istniejących usług oraz identyfikacji luk w systemie wsparcia na poziomie powiatu.

OBSZAR WSPARCIA OSÓB STARSZYCH

POTRZEBY I CELE

Osoby starsze zgłaszają potrzebę wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, szczególnie w zakresie transportu do lekarza, zakupów oraz utrzymania kontaktów społecznych. Kluczowe znaczenie ma przeciwdziałanie samotności i izolacji.

PROBLEMY I BARIERY

Do najważniejszych problemów należą:

- trudności w poruszaniu się i dostępie do usług zdrowotnych,
- brak bliskich osób i sieci wsparcia,
- ryzyko depresji i pogorszenia stanu psychicznego,
- ograniczona dostępność rehabilitacji.

POTENCJAŁY I ZASOBY

Na terenie powiatu funkcjonują Koła Gospodyń Wiejskich, Rada Seniorów, Uniwersytet Trzeciego Wieku, stowarzyszenia senioralne oraz koła diabetyków. Dostępne są usługi opiekuńcze, opaski bezpieczeństwa oraz pomoc psychologiczna świadczona przez PCPR w ramach programu zewnętrznego.

Ważnym zasobem w obszarze wsparcia osób starszych i osób wymagających opieki jest Dom Seniora w Kijance, dysponujący 19 miejscami pobytu całodobowego oraz 13 miejscami przeznaczonymi na czasowe lub okresowe pobyty całodobowe. Pobytu te mogą mieć charakter komercyjny lub być finansowane ze środków zewnętrznych, np. w ramach programu „Opieka wytchnieniowa” realizowanego przez organizacje pozarządowe lub jednostki samorządu terytorialnego. Przy Domu Seniora funkcjonuje również Dzienny Dom Pobytu, przeznaczony dla 20 osób w wieku 55 lat i więcej z chorobami otępiennymi.

Ponadto w katalogu usług Fundacji Leopolda i Marii znajdują się takie usługi społeczne jak:

- opiekun osoby starszej w miejscu zamieszkania;
- mobilny asystent osobisty seniora;
- mobilna pielęgniarka - domowa;
- mobilny fizjoterapeuta - rehabilitacja domowa;

- pomoc psychologa

WNIOSKI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Za możliwe do wdrożenia w krótkim okresie uznano rozwój wsparcia psychologicznego. Wśród działań z potencjałem wskazano rehabilitację domową oraz rozwój wsparcia seniorów bliżej miejsca zamieszkania.

OBSZAR WSPARCIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

POTRZEBY I CELE

Osoby z niepełnosprawnościami wskazują na potrzebę samodzielności, niezależności oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Kluczowe są potrzeby związane z mobilnością (wózki elektryczne, windy), rehabilitacją oraz dostępem do usług wspierających codzienne funkcjonowanie.

PROBLEMY I BARIERY

Najczęściej identyfikowane trudności to:

- bariery architektoniczne i komunikacyjne,
- ograniczona dostępność transportu,
- niewystarczająca liczba asystentów osób z niepełnosprawnościami,
- ograniczone zasoby mieszkaniowe (brak mieszkań treningowych/wspomaganych).

POTENCJAŁY I ZASOBY

W powiecie funkcjonują WTZ, ŚDS, PCPR, DPS oraz system wsparcia realizowany przez GOPS/MGOPS. Dostępne jest poradnictwo psychologiczne, zawodowe i medyczne oraz programy takie jak opieka wytchnieniowa i usługi sąsiedzkie.

Na terenie Powiatu działa Fundacja Leopolda i Marii będąca organem prowadzącym dla Domu Seniora w Kijance, świadcząca usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w środowisku lokalnym w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnościami w tym usługi opieki wytchnieniowej" i usługi asystencji osobistej dla osób z niepełnosprawnościami.

Ponadto w katalogu usług fundacji znajdują się takie usługi społeczne jak:

- asystent osobisty;
- mobilna pielęgniarka – domowa;
- mobilny fizjoterapeuta - rehabilitacja domowa;
- mobilny opiekun osoby z niepełnosprawnością (opiekun środowiskowy);
- pomoc psychologa.

WNIOSKI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Za priorytetowe uznano rozwój usług asystenckich, likwidację barier funkcjonalnych oraz organizację turnusów rehabilitacyjnych. W dłuższej perspektywie wskazano potencjał tworzenia spółdzielni socjalnych, ZAZ lub rozszerzenia oferty ŚDS, a także tworzenie i rozwój mieszkalnictwa wspomagane lub treningowe.

OBSZAR WSPARCIA OSÓB W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

POTRZEBY I CELE

Osoby doświadczające kryzysów zdrowia psychicznego wskazują na silną potrzebę akceptacji społecznej, poprawy funkcjonowania zdrowotnego i zawodowego oraz dążenie do możliwie

największej samodzielności. Istotnym celem tej grupy jest powrót do aktywności społecznej i zawodowej przy jednoczesnym zapewnieniu poczucia bezpieczeństwa i stabilności.

PROBLEMY I BARIERY

Do kluczowych barier należą:

- stygmatyzacja i brak zrozumienia w środowisku lokalnym,
- długie okresy oczekiwania na pomoc psychologiczną i psychiatryczną,
- ograniczona dostępność specjalistów (w tym psychiatry dziecięcego),
- trudności w łączeniu leczenia z aktywizacją zawodową.

POTENCJAŁY I ZASOBY

Na terenie powiatu funkcjonują poradnie zdrowia psychicznego, Środowiskowe Domy Samopomocy, Powiatowy Urząd Pracy oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Istnieje możliwość kierowania osób do terapii uzależnień (AA), kursów zawodowych oraz objęcia wsparciem w ramach programów specjalistycznych.

WNIOSKI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Za działania możliwe do wdrożenia w krótkim okresie uznano m.in. rozwój pomocy psychologicznej przy PCPR, wsparcie prawne oraz współpracę z GKRPA. W perspektywie średnioterminowej wskazano potrzebę zwiększenia dostępności poradnictwa psychologicznego i terapeutycznego oraz lepszej współpracy między systemem zdrowia a pomocą społeczną (spotkań).

OBSZAR WSPARCIA RODZINY I DZIECKA (W TYM PIECZA ZASTĘPCZA)

POTRZEBY I CELE

Rodziny z dziećmi wskazują na potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom, szczególnie w kontekście przemocy domowej oraz dostępu do wsparcia psychologicznego i wychowawczego. Istotna jest także pomoc w sytuacjach kryzysowych i zagrożenia rozpadem rodziny.

PROBLEMY I BARIERY

Do głównych problemów należą:

- przemoc domowa i uzależnienia,
- obawy przed utratą dzieci i stygmatyzacją społeczną,
- brak świetlic środowiskowych w gminach i zorganizowanej oferty wsparcia dla dzieci,
- niedobór specjalistów (psychologów, pedagogów, terapeutów).

POTENCJAŁY I ZASOBY

W systemie wsparcia funkcjonują: policja, GOPS, MGOPS, PCPR, szkoły, asystenci rodziny, programy korekcyjno-edukacyjne oraz procedura „Niebieskiej Karty”. Na terenie gmin działają świetlice wiejskie oraz ośrodki kultury, choć ich potencjał nie jest w pełni wykorzystany.

WNIOSKI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Za działania priorytetowe uznano zapewnienie stałego dostępu do psychologa i pedagoga, wzmacnianie pracy asystentów rodziny oraz edukację społeczności lokalnej w zakresie poszanowania i odpowiedzialnego korzystania ze wspólnego mienia oraz infrastruktury publicznej. W perspektywie rozwojowej wskazano potrzebę tworzenia na terenie gmin w powiecie lipskim świetlic środowiskowych, prowadzonych przez organizacje pozarządowe oraz rozwój oferty aktywnego spędzania czasu dla dzieci i młodzieży.

3.4.1. POTRZEBY W ZAKRESIE ŚWIADCZONYCH USŁUG I USŁUGI DEFICYTOWE

Wnioski z warsztatów diagnostycznych wskazują na zróżnicowane, lecz powtarzające się potrzeby mieszkańców powiatu lipskiego w zakresie usług społecznych. W odniesieniu do osób z niepełnosprawnościami szczególnie akcentowano potrzebę usług umożliwiających funkcjonowanie w środowisku lokalnym, w tym wsparcia asystenta osoby z niepełnosprawnościami, rozwoju usług opiekuńczych i wytchnieniowych, usług sąsiedzkich oraz likwidacji barier architektonicznych. Wskazywano również na zapotrzebowanie na sprzęt ortopedyczny oraz turnusy rehabilitacyjne. Jednocześnie podkreślano, że pomimo funkcjonowania WTZ, ŚDS oraz poradnictwa specjalistycznego, istotnym problemem pozostaje samotność, strach przed izolacją oraz brak akceptacji społecznej.

W przypadku osób starszych potrzeby koncentrują się wokół przeciwdziałania samotności i izolacji społecznej. Uczestnicy warsztatów wskazywali na konieczność rozwoju w gminach powiatu lipskiego pomocy sąsiedzkiej, klubów seniora, domów senioralnych oraz zapewnienia dostępu do pomocy psychologicznej. Ważnym obszarem potrzeb jest także rehabilitacja domowa, wynikająca z ograniczonej mobilności seniorów. Zwrócono uwagę na specyficzny problem braku rozwiązań dotyczących opieki nad zwierzętami w sytuacji umieszczenia osoby starszej w DPS, co w praktyce stanowi barierę w korzystaniu z instytucjonalnych form wsparcia.

W obszarze rodziny i dzieci kluczową potrzebą jest zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom, w szczególności ochrona przed byciem świadkiem przemocy domowej. Wskazywano na konieczność stałej dostępności wsparcia psychologa, pedagoga i terapeuty, skutecznego funkcjonowania procedury „Niebieskiej Karty”, pracy asystenta rodziny oraz działań podejmowanych w ramach GKRPA i programów korekcyjno-edukacyjnych. Jednocześnie zidentyfikowano deficyt oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym brak świetlic środowiskowych oraz niewystarczającą liczbę zajęć rozwijających i sportowych, co przekłada się na niską aktywność fizyczną dzieci.

Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego wskazywały na potrzebę łatwiejszego i szybszego dostępu do pomocy psychologicznej oraz terapeutycznej. Pomimo funkcjonowania poradni zdrowia psychicznego i Środowiskowych Domów Samopomocy, istotnym problemem pozostają długie okresy oczekiwania na wsparcie. Podkreślano także potrzebę łączenia pomocy zdrowotnej z aktywizacją społeczną i zawodową, m.in. poprzez kursy realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy oraz programy specjalistyczne realizowane przez PCPR.

Wśród usług deficytowych identyfikuje się również mieszkalnictwo wspomagane/treningowe dla osób z niepełnosprawnościami, osób z zaburzeniami psychicznymi czy dla młodzieży opuszczającej pieczę zastępczą.

3.4.2. POTRZEBY PODMIOTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

POTRZEBY INFRASTRUKTURALNE

W szczególności zwracano uwagę na konieczność dostosowania istniejących budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych, w tym likwidację barier architektonicznych i poprawę dostępności przestrzeni publicznej. Podkreślano ograniczone możliwości lokalowe w zakresie tworzenia nowych form wsparcia, takich jak mieszkania treningowe, Zakłady Aktywności Zawodowej czy nowe placówki środowiskowe. Wskazano również na niewystarczające wykorzystanie istniejącej infrastruktury, w szczególności świetlic wiejskich na terenie gmin, które często pozostają nieczynne z powodu braku personelu lub jasnych zasad funkcjonowania. Zwrócono

uwagę, że brak opiekunów i odpowiedzialnych osób powoduje, iż infrastruktura ta nie pełni swojej funkcji społecznej, zwłaszcza w odniesieniu do dzieci i młodzieży.

POTRZEBY KADROWE

W obszarze kadrowym uczestnicy warsztatów jednoznacznie wskazywali na niedobór pracowników w systemie pomocy społecznej. Dotyczy to w szczególności pracowników socjalnych, asystentów rodziny, psychologów, pedagogów, terapeutów, opiekunek środowiskowych oraz osób realizujących usługi sąsiedzkie, asystentów do osób niepełnosprawnych i opiekę wytchnieniową. Podkreślano, że niskie wynagrodzenia i wysokie obciążenie obowiązkami wpływają na trudności w pozyskiwaniu i utrzymaniu wykwalifikowanej kadry.

Wskazywano także na potrzebę szkoleń podnoszących kompetencje pracowników, dostosowania regulaminów i procedur do zmieniających się przepisów prawa oraz wsparcia w tworzeniu wewnętrznych procedur. Uczestnicy zwracali uwagę na nadmierną biurokrację, która ogranicza możliwość bezpośredniej pracy z klientem, oraz na brak stabilnego finansowania zapewniającego ciągłość realizowanych usług.

3.4.3. PRZYCZYNY OGRANICZEŃ REALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH

Wnioski z warsztatów wskazują, że brak realizacji lub ograniczony zakres niektórych usług społecznych w powiecie lipskim wynika z kilku nakładających się czynników. Do najczęściej wskazywanych należą ograniczenia finansowe oraz brak stabilnych źródeł finansowania, co uniemożliwia długofalowe planowanie i rozwój usług. Istotną barierą są również niedobory kadrowe oraz trudności w pozyskaniu specjalistów, w szczególności psychologów, psychiatrów dziecięcych i terapeutów.

Kolejną przyczyną jest niewystarczająca infrastruktura lub brak możliwości jej adaptacji do nowych potrzeb, a także ograniczone zasoby lokalowe. Zwrócono również uwagę na bariery organizacyjne, w tym nadmierną biurokrację, brak jasnych procedur oraz niedostateczną koordynację działań pomiędzy różnymi podmiotami systemu pomocy społecznej. Dodatkowym czynnikiem jest niska aktywność części społeczności lokalnej oraz brak przygotowania do korzystania ze wspólnych zasobów i infrastruktury.

4. PLAN ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH

Zidentyfikowane potrzeby mieszkańców powiatu lipskiego oraz wyzwania, przed którymi stoją lokalne instytucje pomocy społecznej, stały się podstawą do opracowania Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Powiatu Lipskiego na lata 2026–2031.

Plan stanowi odpowiedź na zdiagnozowane deficyty w zakresie dostępności usług środowiskowych, wsparcia psychologicznego, rehabilitacji, aktywizacji społecznej oraz koordynacji działań pomiędzy podmiotami systemu pomocy społecznej, ochrony zdrowia i rynku pracy.

Celem głównym Planu jest stworzenie zintegrowanego powiatowego systemu wsparcia, który umożliwi osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami, rodzinom z dziećmi oraz osobom w kryzysie zdrowia psychicznego jak najdłuższe, samodzielne i godne funkcjonowanie w środowisku lokalnym, przy ograniczeniu konieczności korzystania z opieki instytucjonalnej.

Realizacja celu głównego będzie możliwa poprzez wdrożenie celów szczegółowych, opracowanych z myślą o kluczowych grupach odbiorców wsparcia na terenie powiatu lipskiego. W dalszej części przedstawiono zestaw działań przypisanych do poszczególnych celów szczegółowych, wraz z określeniem okresu realizacji, podmiotów odpowiedzialnych, a także potencjalnych źródeł finansowania.

4.1.OSOBY STARSZE

Cel szczegółowy	Nr działania	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e
1. Zwiększenie dostępności i jakości usług społecznych dla osób starszych w powiecie lipskim poprzez rozwój lokalnych form wsparcia środowiskowego, sprzyjających utrzymaniu samodzielności, aktywności i integracji społecznej seniorów.	1.1.	Zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej dla seniorów.	2026–2031	PCPR, poradnie zdrowia psychicznego
	1.2.	Rozwój rehabilitacji domowej.	2026–2031	Podmioty lecznicze, NFZ
	1.3.	Rozwój form opieki i wsparcia dla osób starszych.	2026–2031	Samorządy gminne i powiatowe

4.2.OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Cel szczegółowy	Nr działania	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e
2. Zwiększenie samodzielności, aktywności społecznej i jakości życia osób z niepełnosprawnościami poprzez rozwój zintegrowanego systemu usług środowiskowych oraz wzmocnienie lokalnych form wsparcia i integracji w powiecie lipskim.	2.1.	Kontynuacja i rozwój usługi asystenta osoby z niepełnosprawnościami.	2026–2031	PCPR, GOPS/MGOPS/CUS
	2.2.	Wzmocnienie rehabilitacji społecznej.	2026–2031	PCPR
	2.3.	Rozwój rehabilitacji domowej.	2026–2031	Podmioty lecznicze
	2.4.	Likwidacja barier funkcjonalnych.	2026–2031	PCPR
	2.5.	Rozwój mobilności osób z niepełnosprawnościami.	2026–2031	Powiat, Gmina

4.3.OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Cel szczegółowy	Nr działania	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e
3. Zapewnienie osobom w kryzysie zdrowia psychicznego dostępu do zintegrowanego, lokalnego systemu wsparcia, który umożliwia poprawę stanu zdrowia, przeciwdziała izolacji społecznej oraz wspiera proces reintegracji społecznej i zawodowej.	3.1.	Zapewnienie dostępu do specjalistycznych usług psychologicznych i psychiatrycznych.	2026–2031	Poradnie zdrowia psychicznego/ Szpital
	3.2.	Aktywizacja społeczna i zawodowa osób w kryzysie zdrowia psychicznego.	2026–2031	PCPR, PUP, ŚDS

4.4. RODZINA I DZIECKO (W TYM PIECZA ZASTĘPCZA)

Cel szczegółowy	Nr działania	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e
4. Wzmocnienie rodzin z dziećmi poprzez rozwój systemu wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, profilaktyki oraz pracy środowiskowej, ukierunkowanego na poprawę funkcjonowania rodzin, ochronę dzieci przed przemocą i wspieranie rodzicielstwa, w tym zastępczego.	4.1.	Zapewnienie dostępu do wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i terapeutycznego.	2026–2031	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, szkoły, PCPR, szpital (OŚOPiPDiM)
	4.2.	Wzmocnienie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2026–2031	GOPS/MOPS/CUS, PCPR, zespoły interdyscyplinarne
	4.3.	Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych.	2026–2031	PCPR
	4.4.	Realizacja projektów wspierających rodziny zastępcze.	2026–2031	PCPR, PES, NGOs
	4.5.	Dofinansowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin w trudnej sytuacji życiowej, w tym z rodzin zastępczych.	2026–2031	Powiat Lipski/PCPR, samorządy gminne, PES, NGOS
	4.6.	Organizacja warsztatów i zajęć rozwijających umiejętności wychowawcze rodziców zastępczych oraz kompetencje społeczne dzieci, sprzyjających budowaniu zdrowych relacji rodzinnych i integracji społecznej.	2026–2031	Powiat Lipski/PCPR, PES, NGOS

5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ UJĘTYCH W PLANIE

Zestawienie potencjalnych źródeł finansowania działań opisanych w rozdziale 4 – Plan rozwoju usług społecznych – umożliwia lepsze zidentyfikowanie i wykorzystanie dostępnych środków na realizację usług społecznych. Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Powiatu Lipskiego na lata 2026-2031 przewiduje przede wszystkim korzystanie z funduszy zewnętrznych, w szczególności środków Unii Europejskiej, krajowych programów wsparcia oraz funduszy pochodzących z budżetu województwa. Wkład własny Powiatu będzie miał charakter uzupełniający, zapewniając przede wszystkim ciągłość oraz stabilność wdrażanych działań.

Realizacja działań ujętych w niniejszym Planie opierać się będzie na następujących źródłach finansowania:

- środkach unijnych,
- środkach ministerialnych i funduszach krajowych,
- środkach z budżetu Województwa Mazowieckiego,
- środkach własnych powiatu lipskiego,
- innych dostępnych funduszach i instrumentach zewnętrznych.

Poniżej przedstawiono zestawienie potencjalnych, szczegółowych źródeł finansowania działań ujętych w Planie. Zawarte w tabelach programy i fundusze odzwierciedlają aktualne możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Choć ich dostępność i warunki mogą ulegać zmianom w czasie, obecnie stanowią one solidną podstawę do planowania oraz inspirowania się przy pozyskiwaniu finansowania.

Tabela 17. Obszary dofinansowania w ramach funduszy unijnych

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027	Zdrowie pracowników	Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Zdrowie psychiczne w pracy	Wsparcie zdrowia psychicznego pracodawców i pracowników, w tym profilaktyka wypalenia zawodowego.
	Usługi społeczne i zdrowotne	Osoby starsze	Dzienne Domy Opieki Medycznej	Tworzenie i wsparcie funkcjonowania placówek oferujących dzienną opiekę medyczną.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Mieszkania treningowe i wspomagane	Zapewnienie warunków do samodzielnego funkcjonowania osób wymagających wsparcia.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Wsparcie dla opiekunów osób zależnych poprzez czasowe przejęcie opieki.
		Osoby starsze	Aktywizacja seniorów	Zwiększenie samodzielności, przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i aktywizacja seniorów.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Usługi asystenckie	Pomoc osobom z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi teleopiekuńcze	Zdalne monitorowanie stanu zdrowia i bezpieczeństwa osób starszych lub niesamodzielnych.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi transportowe	Transport dla osób potrzebujących wsparcia, np. do placówek zdrowotnych czy społecznych.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Transport door-to-door	Indywidualny transport dla osób o ograniczonej mobilności.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi opiekuńcze	Świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Dostosowanie mieszkania	Adaptacja mieszkań do potrzeb osób starszych lub z niepełnosprawnościami.
	Usługi społeczne na rzecz rodzin	Rodziny z dziećmi	Mediacje rodzinne	Pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych poprzez mediacje.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Konsultacje i porady psychologiczne	Wsparcie psychologiczne, psychoedukacja i działania profilaktyczne.

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom	Terapeutyczne i społeczne wsparcie osób z problemem uzależnień oraz ich rodzin.
		Rodziny z dziećmi	Poradnictwo prawne	Udzielanie porad prawnych w zakresie funkcjonowania rodziny.
		Rodziny z dziećmi	Terapia rodzinna	Terapia dla rodzin przeżywających trudności we współżyciu społecznym lub emocjonalnym.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Psychoterapia indywidualna	Pomoc psychoterapeutyczna dla osób indywidualnych.
		Rodziny z dziećmi	Grupy wsparcia i warsztaty wychowawcze	Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich i wymiana doświadczeń.
		Rodziny z dziećmi	Praca socjalna	Świadczenia pracy socjalnej na rzecz rodzin wymagających wsparcia.
Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027	-	Wszyscy mieszkańcy	Paczki żywnościowe/posiłki oraz działania towarzyszące, - warsztaty i doradztwo.	Zapewnienie osobom najbardziej potrzebującym podstawowej pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków oraz umożliwienie im udziału w bezpłatnych warsztatach na rzecz włączenia społecznego
Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego	Program Aktywny Maluch 2022-2029	Rodziny z dziećmi	Usługi opieki nad dziećmi	Tworzenie i funkcjonowanie nowych miejsc opieki dla dzieci do lat 3 (żłobki, kluby dziecięce, dzienni opiekunowie) poprzez dofinansowanie inwestycji infrastrukturalnych oraz kosztów bieżących.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 18. Obszary dofinansowania w ramach budżetu państwa oraz jednostek samorządowych

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej	Budżet państwa - Fundusz Solidarnościowy	„Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego	Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego.

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		„Opieka wytchnieniowa” dla Organizacji Pozarządowych	Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się Organizacje pozarządowe.
		„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego	Osoby z niepełnosprawnościami	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	Celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego.
		„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Organizacji Pozarządowych	Osoby z niepełnosprawnościami	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	Celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się Organizacje pozarządowe.
		„Centra opiekuńczo-mieszkalne”	Osoby z niepełnosprawnościami	Centra opiekuńczo-mieszkalne	Stworzenie miejsc, gdzie osoby niepełnosprawne mogą zamieszkiwać na zasadach pobytu dziennego lub całodobowego, zapewniając im niezależność i samodzielność. Program adresowany jest do gmin i powiatów, które zorganizują usługi zamieszkiwania w formie pobytu dziennego lub całodobowego w Centrach.
	Budżet państwa (<80%) i budżet gminy (>20%)	Korpus Wsparcia Seniorów	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze dla seniorów	1. Pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych (np. pomoc w robieniu zakupów, przygotowywaniu posiłków, sprzątanii), 2. Podstawowa opieka higieniczno-pielęgnacyjna (pomoc w myciu, ubieraniu, poruszaniu się), 3. Zapewnienie kontaktów z otoczeniem (pomoc w uczestniczeniu w wydarzeniach społecznych, zapewnienie towarzystwa), 4. Dofinansowanie zakupu i użytkowania opasek bezpieczeństwa lub innych urządzeń, 5. Wsparcie w utrzymaniu samodzielności w miejscu zamieszkania

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
	Budżet państwa (100%)	„Za życiem”	Rodziny z dziećmi	Wsparcie rodzin z dziećmi	Kompleksowe wsparcie dla rodzin z dziećmi z ciężkimi niepełnosprawnościami lub nieuleczalnymi chorobami, a także dla kobiet w ciąży i ich rodzin. Wsparcie obejmuje m.in.: jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł, asystenci rodzin, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i jego rodziny, usługi wspierające i rehabilitacyjne.
	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - finansowany z budżetu państwa, pracodawców i innych źródeł	„Dostępna przestrzeń publiczna”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do przestrzeni publicznej, informacji i komunikacji, a także technologii, urządzeń oraz usług powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, na zasadzie równości z innymi osobami.
		„Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mobilność osób z niepełnosprawnością	Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi transportowe	Wzrost niezależności osób z niepełnosprawnościami oraz ułatwienie im aktywności społecznej lub zawodowej poprzez zapewnienie dostępu do korzystania z samochodu osobowego.
		„Dostępność ponad barierami”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Rozwój i zwiększenie dla osób z niepełnosprawnościami dostępności przestrzeni fizycznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, a także dostępności produktów i usług, w tym dotyczących turystyki, rekreacji i kultury.
		„Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi wspierające osoby z niepełnosprawnościami	Uruchomienie centrów oferujących kompleksowe wsparcie informacyjne, doradcze i eksperckie dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich otoczenia, w tym w zakresie doboru technologii asystujących.
		„Zajęcia klubowe w WTZ”	Osoby z niepełnosprawnościami	Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami	Rehabilitacja społeczna i zawodowa w formie warsztatów terapii zajęciowej.
		„Wsparcie Inicjatyw”	Osoby z niepełnosprawnościami	Integracja i aktywizacja osób z	Promowanie działań na rzecz aktywizacji środowiska osób niepełnosprawnych

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
				niepełnosprawnościami	
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (moduł 1 i 2) oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej (moduł 3)	Budżet państwa (80%) i budżet gminy (20%)	Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028	Rodziny z dziećmi	Opieka żywnościowa	Moduł 1 i 2 - zapewnia pomoc dzieciom, uczniom i młodzieży oraz obejmuje pomocą osoby dorosłe, zwłaszcza osoby starsze, chore, niepełnosprawne i samotne w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Moduł 3 - wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole.
Samorząd Województwa Mazowieckiego	Budżet Województwa Mazowieckiego (max. 80%)	"Wsparcie osób z niepełnosprawnościami na Mazowszu"	Osoby z niepełnosprawnościami	Dostęp do kultury dla osób z niepełnosprawnościami	Ułatwienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do instytucji kultury, dla których organizatorem jest Samorząd Województwa Mazowieckiego, poprzez możliwość skorzystania z ich oferty za preferencyjną cenę biletu, tj. 1 zł brutto za osobę z niepełnosprawnościami i 1 zł brutto za towarzyszącego jej opiekuna
		„Mazowsze dla młodzieży"	Rodziny z dziećmi	Aktywizacja młodzieży	Tworzenie i rozwój Młodzieżowych Rad poprzez dofinansowanie działań edukacyjnych, promocyjnych oraz organizacyjnych. Dotacje obejmują m.in. szkolenia dla młodzieżowych radnych i ich opiekunów, kampanie informacyjne oraz realizację inicjatyw młodzieżowych.
		„Mazowsze dla lokalnych centrów integracyjnych"	Wszyscy mieszkańcy	Integracja i aktywizacja mieszkańców	Zadania aktywizujące, integrujące i rozwijające lokalne społeczności poprzez zapewnienie podstawowej infrastruktury (takiej jak np. świetlice wiejskie, gminne/osiedlowe ośrodki kultury, domy kultury, domy pomocy społecznej, itp.) pełniące rolę tzw. „centrum integracyjno-kulturalne"

Źródło: opracowanie własne

6. SYSTEMY MONITOROWANIA I OCENY

Poniżej przedstawiono system monitorowania realizacji, oceny efektywności oraz pomiaru wskaźników Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Powiatu Lipskiego. Szczególny nacisk położono na dokładne określenie metod ewaluacji podejmowanych działań, co umożliwi rzetelną

i wszechstronną ocenę ich wpływu na poprawę jakości życia mieszkańców oraz wspieranie rozwoju społecznego w Powiecie. Proces ewaluacji będzie obejmował zarówno analizę stopnia realizacji zaplanowanych zadań, jak i ocenę osiągnięcia wyznaczonych wskaźników efektów i oddziaływania.

Monitoring wskaźników przypisanych do poszczególnych obszarów wsparcia będzie prowadzony regularnie, z wykorzystaniem danych zarówno ilościowych, jak i jakościowych. Takie podejście pozwoli na bieżące wychwytywanie zmieniających się potrzeb mieszkańców, elastyczne dostosowywanie działań oraz zapewnienie wysokiej skuteczności realizowanych usług społecznych w powiecie lipskim.

6.1. WSKAŹNIKI REZULTATU I PRODUKTU

Wskaźniki służące monitorowaniu realizacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Powiatu Lipskiego zostały przypisane do poszczególnych celów szczegółowych. Ich zastosowanie pozwoli na ocenę postępów w realizacji głównego celu, jakim jest stworzenie spójnego i dostępnego systemu usług społecznych odpowiadającego na złożone potrzeby lokalnej społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem seniorów, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi oraz osób z problemami zdrowia psychicznego.

Wskaźniki zostały usystematyzowane według obszarów interwencji, których dotyczą. Warto jednak podkreślić, że ze względu na ich charakter przekrojowy, niektóre wskaźniki mogą odnosić się do więcej niż jednego obszaru wsparcia, mimo iż formalnie przypisane są do konkretnego celu. Szczegółowy wykaz wskaźników monitorujących realizację poszczególnych celów szczegółowych przedstawia poniższa [Tabela 19](#).

Tabela 19. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia

OSOBY STARSZE		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
1.	Zwiększenie dostępności i jakości usług społecznych dla osób starszych w powiecie lipskim poprzez rozwój lokalnych form wsparcia środowiskowego, sprzyjających utrzymaniu samodzielności, aktywności i integracji społecznej seniorów.	Liczba seniorów objętych pomocą psychologiczną.
		Liczba osób korzystających z rehabilitacji domowej.
		Liczba osób starszych korzystających z form opieki i wsparcia.
OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
2.	Zwiększenie samodzielności, aktywności społecznej i jakości życia osób z niepełnosprawnościami poprzez rozwój zintegrowanego systemu usług środowiskowych oraz wzmocnienie lokalnych form wsparcia i integracji w powiecie lipskim.	Liczba osób objętych usługą asystenta osoby z niepełnosprawnością.
		Liczba osób korzystających z rehabilitacji społecznej.
		Liczba pacjentów objętych rehabilitacją domową.
		Liczba otrzymanych dofinansowań w ramach barier funkcjonalnych.
		Liczba zakupionych samochodów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
3.	Zapewnienie osobom w kryzysie zdrowia psychicznego dostępu do zintegrowanego, lokalnego systemu wsparcia, który umożliwia poprawę stanu zdrowia, przeciwdziała izolacji społecznej oraz wspiera proces reintegracji społecznej i zawodowej.	Liczba osób korzystających z porad psychologicznych i psychiatrycznych.
		Liczba osób objętych działaniami aktywizującymi lub reintegracyjnymi.
RODZINA I DZIECKO (W TYM PIECZA ZASTĘPCZA)		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
4.	Wzmocnienie rodzin z dziećmi poprzez rozwój systemu wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, profilaktyki oraz pracy środowiskowej, ukierunkowanego na poprawę funkcjonowania rodzin, ochronę dzieci przed przemocą i wspieranie rodzicielstwa, w tym zastępczego.	Liczba dzieci i rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego, psychologicznego i pedagogicznego.
		Liczba rodzin objętych działaniami przeciwdziałania przemocy.
		Liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny.
		Liczba zrealizowanych projektów wspierających rodziny zastępcze.
		Liczba uczestników warsztatów z rozwijania kompetencji wychowawczych.
		Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku letnim.

Źródło: opracowanie własne

6.2.OPIS SYSTEMU MONITOROWANIA REALIZACJI PLANU I OSIĄGNIĘCIA WSKAŹNIKÓW

System monitorowania realizacji Planu oraz osiągania wskaźników ma na celu zapewnienie skutecznego nadzoru nad postępem wdrażania zaplanowanych działań oraz ocenę stopnia realizacji wyznaczonych celów. Efektywne monitorowanie stanowi kluczowy element powodzenia całego przedsięwzięcia. Regularna analiza pozwoli na bieżąco śledzić zgodność działań z założeniami Planu oraz umożliwi szybkie reagowanie i wprowadzanie korekt w przypadku pojawiających się trudności. Taki system zapewni transparentność oraz odpowiedzialność w procesie realizacji, wspierając efektywne zarządzanie usługami społecznymi w powiecie lipskim.

Monitoring realizacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Powiatu Lipskiego na lata 2026-2031 oraz stopnia osiągania zaplanowanych wskaźników będzie prowadzony przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku we współpracy z lokalnymi interesariuszami zaangażowanymi w opracowanie i wdrażanie dokumentu, w tym:

- przedstawicielami władz powiatu lipskiego,
- jednostkami organizacyjnymi powiatu lipskiego,
- organizacjami pozarządowymi,
- innymi partnerami społecznymi i instytucjonalnymi.

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku gromadzić będą dane dotyczące poszczególnych działań w formie karty monitoringu. Zebrane informacje – zgodne z określonymi wskaźnikami przypisanymi do celów szczegółowych – będą następnie analizowane przez pracowników i przedstawiane w formie sprawozdania.

OCENA SKUTECZNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI PLANU (EWALUACJA)

Ostatnim etapem wdrażania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Powiatu Lipskiego na lata 2026-2031 będzie przeprowadzenie ewaluacji podjętych działań. Jej głównym celem będzie ocena efektów oraz zasadności realizowanych interwencji społecznych. Ewaluacja pozwoli określić stopień realizacji celów zawartych w Planie, a także ocenić skuteczność i efektywność podejmowanych działań.

Proces ewaluacji zostanie przeprowadzony w dwóch etapach:

1. **Ewaluacja on-going (bieżąca)** – prowadzona w trakcie realizacji Planu, jako integralna część systemu monitorowania. Ma na celu regularną ocenę postępów w realizacji celów operacyjnych oraz identyfikację ewentualnych barier i wyzwań. Dzięki temu możliwe będzie bieżące dostosowywanie działań do zmieniającej się sytuacji społecznej i organizacyjnej. Ewaluacja ta będzie realizowana przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w formie sporządzania corocznie karty monitoringu i przedstawiania jej w formie sprawozdania.
2. **Ewaluacja ex-post (końcowa)** – przeprowadzona po zakończeniu okresu obowiązywania Planu. Obejmie analizę osiągniętych rezultatów, trwałości wdrożonych rozwiązań oraz efektywności wykorzystania zasobów – finansowych, kadrowych i organizacyjnych. Pozwoli to na ocenę rzeczywistego wpływu podejmowanych działań na jakość życia mieszkańców powiatu lipskiego.

7. SPIS ELEMENTÓW GRAFICZNYCH

TABELE

Tabela 1. Powiązanie celów Planu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla	6
Tabela 2. Liczba ludności w podziale na płeć w latach 2022-2024.....	9
Tabela 3. Inne wskaźniki demograficzne	9
Tabela 4. Poziom wykształcenia	10
Tabela 5. Poziom bezrobocia w latach 2022-2024.....	10
Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminach powiatu lipskiego latach 2022-2024	11
Tabela 7. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych w ramach Ustawy o pomocy społecznej (usamodzielniający się wychowankowie z MOW i MOS) w latach 2022-2024	11
Tabela 8. Usługi realizowane przez PCPR.....	15
Tabela 9. Podstawowe informacje o podmiotach (lokalizacja, liczba miejsc, użytkowanie) dla lat 2022-2024	16
Tabela 10. Informacje o personalu w podmiotach dla lat 2022-2024.....	17
Tabela 11. Informacje organizacyjne dotyczące podmiotów dla lat 2022-2024.....	17
Tabela 12. Realizacja programów „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” oraz „Opieka wychnieniowa” w latach 2022-2024.....	18
Tabela 13. Informacje o WTZ z lat 2022-2024	18
Tabela 14. Realizacja wybranych usług i działań w latach 2022-2024.....	19
Tabela 15. Działania Ośrodka Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży (Szpital w Lipsku) / Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej	19
Tabela 16. Usługi świadczone w środowisku w powiecie lipskim w latach 2022-2024 (liczba osób korzystających)	20
Tabela 17. Obszary dofinansowania w ramach funduszy unijnych	31
Tabela 18. Obszary dofinansowania w ramach budżetu państwa oraz jednostek samorządowych....	32
Tabela 19. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia	37

WYKRESY

Wykres 1. Piramida wieku i płci w 2024 roku	9
---	---

MAPY

Mapa 1. Obszar powiatu lipskiego	8
--	---